

Légi harc 3600 méter magasságban.

— Koczor Gyula repülő főhadnagy harca három ellenséges repülő ellen. —

Az alábbi sorok részletei egy levélnek, amelyet Koczor Gyula repülő főhadnagy, néhai Koczor János tanácsnok fia írt a hozzátartozóinak, amelyben elmondja bravuros harcaát, izgalmas és sikeres küzdelmét három ellenséges repülőgéppel. A minden hatásvadászattól ment levél a következő:

— Este, egy ragyogó privátlakás elegáns ebédlőjében, vacsora közben, a Flieger-compagnie tiszti étkezőjében, vidám, barátságos beszélgetés közben kaptam Rittmeisteremtől a parancsot, hogy holnap, lehetőleg a hajnali órákban repüljek ide mélyen a román front mögé és nézzem meg a nagyobb városokat, vasúti csomópontokat, vajjon nincs-e valami mozgolódás, amiből mi repülők, ha csak keveset látunk is, annyi nagyjelentőségű, döntő fontossággal bíró dolgot tudunk kihámozni. Közölte vellem az apparátus számát, amellyel repülni fogok és tudtomra adta, hogy megkapom a legjobb pilóták egyikét, aki ügyes, kedves bécsi fiú és privát foglalkozása a soffőrség. Az autót a lakásomra rendeltem és nem gondolva a holnappal, vidám hangulatban éjfélig együtt maradtunk.

Kora hajnalban, még alig szürkült, autótülkölésre ébredtem. Sietve felöltözködtem és pár perc múlva már a hűvös hajnalban száguldtunk a hangárokhoz, ahol javában állt a munka. Sürgés-forgás, motorberregés, hangos kommandók, majd kivonszolták a repülőgépeket, amelyek az ellenség fölé fognak repülni . . .

Az én pilótám már a gép mellett várt. Megbeszéltük a magasságot, az utat, megmagyaráztam neki, hogy hol és mennyi kört csináljon. Aztán felvettem „mumia“ kosztümömet, vigam felmásztam a helyemre, ahol rengeteg

műszer, instrument volt összehalmozva. Kipróbáltam gépfegyveremet; élesen, bántóan katonogott s a golyók mohón furódtak a repülőter kavicsos földjébe. Megnéztem, megvan-e töltve ismétlő pisztolyom, karabinerem? Térkép, iránytű, fényképező masina minden rendben: A pilótának megadtam a jelt és startoltunk. Rövid, néhány perc és magasan a levegőben, gyönyörű köröket írva, keringtünk. A motor rettenetes lármája, a propeller thihetetlen katonogása csakhamar megszokott muzsikává vált. Mind kisebb és kisebb odalen az alvó város. A magasságmérőre nézve, 2500 métert mutatott. Intettem a pilótának és nyilegyenesen repültünk az ellenséges vonal felé. Alant mély csönd, semmi mozgás. A Kárpátok széles, tündérszép vonalon néhány perccel átrepültünk; a két egymásra meredő árokrendszer, rengeteg drótsövénnyel csendesen aludta hajnali álmát a nehéz virrasztás után . . . A körülöttem mindinkább szaporodott fehér kis felhők-ből láttam, hogy az ellenséges tüzéség észrevett. Srapnelljeit esztelenül pazarolva, lőtte reám. Pilótámmal rá sem hederítve, egy kissé megcifráltuk repülésünket és jobbra-balra körözgettünk.

Végre elértük az első várost. Látsóvömmel kíváncsian néztem a pályaudvart, lázasan jegyeztem a füstölő vonatok számát, egyszerre azonban észrevettem, hogy a pályaudvar mellett elterülő hangár város mintegy varázsütésre, sűrőgni-forogni kezd. Villámgyorsan feltárult három hangár kapuja és kigördült rajtuk három hófehér madár... Hát végre! — gondoltam magamban — nekem is lesz szerencsém hozzájuk, az annyiszor emlegetett „Nieuport“-okhoz, a francia harci repülőgé-

pekhez, amelyek fanatikus, véréngző dühvel zárják el előlünk a felderítő utakat. Ujra néztem a mérőt, 3600 méter magasságban voltunk. Tudtam, hogy egy Nieuportnak 3 percre van szüksége, hogy 1000 méterre emelkedjék. Tehát 10 percre van, hogy előkészítsem magam a méltó fogadtatásra. Megnéztem gépfegyveremet, újra kipróbáltam. Hűségeen katonogott. Ugy szerettem volna megölelni, hogy ezuttal nem olyan bántó volt a hangja. Pisztolyomat övembe dugtam és felálltam a helyemen, majd a lábamat szíjjakkal ülémhez kötöttem, mert légi harcokban a szédületes ívek és fordulók miatt ez igen tanácsos. Pilótám szintén észrevette az ellenséges madarakat, homlokát összeráncolta és öklével megfenyegette őket, majd hátra nézett, okos és bizó szemét rám szögezte, egyet hunyorított, mintha kérné, hogy hidegvérrel és ügyesen működjünk, mert hiszen egy-egy lövéstől függ mindkettőnk élete. Megmutattam neki, hogy már teljesen készen vagyok és folytattuk utunkat a másik város felé.

Az ellenséges gépek közül a leggyorsabb hátulról igyekezett fölénk, a második balról párhuzamosan repült velünk, míg a harmadik alattunk manővrozott. Az első impresszióm az volt, hogy ezuttal nem is voltak olyan éhesek, mint máskor, de csakhamar észrevettem szándékukat. Amelyik előbb balról volt, jobbra került. Világosan láttam már a szándékot: elakarták vágni az utunkat hazafelé . . . Pilótámnak megveregettem a vállát, egy rövid 15—20-ast leadtam gépfegyveremből a felétünk repülőre s a következő pillanatban már zuhanó repülést csinált az alattunk levőre, aki észrevette szándékunkat és hirtelen balra kitért. 1800 méterre zuhanva, irányt változtattunk s teljes gázzal repültünk állásaink felé. Mint három vérszomjas keselyű, csapott le

Régi kínai költők a háborúról

A *Die Frau der Gegenwart* utóbbi száma régi kínai háborús költőket mutat be és a versek elé az alábbi magyarázatot írja:

Az Insel kiadó cég nagy érdemeket szerzett azzal, hogy két füzetben kiadta a kínai háborús lírát és Li—tai-pe költeményeit, mind a kettőt *Klabund* átköltésében és így kínai műveltség aranykorából származó költeményeket a közönség szélesebb rétegével is megismertette. A költemények, amint az előszóban is hangsúlyozva van, nem pusztá fordítások, de lélekkel teljes átköltések. Kínában is a hagyomány által előírt mellódiákkal éneklik.

A füzetekben a költők érzéseit leljük, melyek az akkor dúló háborúkkal szemben megnyilatkoztak és a kínai császárság akkori műveltségét tükrözik vissza. Olyan gondolatokat mutatnak, amelyeket ily melegen és ily módon még a mai európai ember se ragadott meg. Különösen azért érzünk tiszteletet a kínai műveltség iránt, mert a költemények igen messze idősztől származnak. Főként a kínai klasszikus korszakban, a Thang dinasztia idején (618—908 Krisztus után) keletkeztek, abban a korszakban, amelyben Li—tai-pe és Thu-fu a két legnagyobb kínai költő élt. Elődjük Kihü-yüan (310 Krisztus előtt) Kungfucse volt a Csiking a kínai népdalgyűjtemény szerkesztője (500 Krisztus előtt). Mindazok, akik a népek tartós békéért való küzdelmét akarják, olvassák el ezeket a verseket, melyek egyhangú, sajátos modorukban mindazt kimondják,

amelyért Európa népei ebben a borzasztó háborúban küzdenek.)

INDUL A SZÁZAD.

— Thu-fu. —

A ló nyihog és a szekér nyekereg,
Megcsörren a bus katonák nyúla, ijja
És őket anyák, pirinyó gyerekek,
Sok-sok feleség szomorú szava hívja.
Az arcukat, ruhájukat kezük lágyan simítja
végig,
A jajveszéklő asszonyok sirása felködlik az
égig.

És kérdezik őket, ugyan hova mennek?
„A hadba“ — felelnek a zord katonák.
Északra cepestek el a fejedelmek
S most menni nyugatra... csak egyre tovább...
Akkor hajunk fekete volt, mint sűrű drága
gyapjúk,
Most meg ősz fejjel küldenek — és ezt jutalmul kapjuk.

Csak harci babért akar ő, líheg ő
A nép nagyon ismeri, érti a Császárt.
Hiába sérénykedik, otthon a nő.
Csak tüske van ott, hol a buzakalász állt.
A háború ég, mint a tűz. A vére minket elnyeli.
Egy kóbor eb, vagy egy galamb sokkal több,
mint az ember.

Nem tiszteli őscit a fiatal.
Lefessem e kort mi sötét, buta, vásott?
Még télen is áll a nehéz diadal.
S szülőnk keserűli a szörnyű harácsot...

Intsétek meg a nőitek, a férfire hiúkat,
Ha szülnek, csak lányt szüljenek és sohasem
fiúkat.

A lányka szelid feleség, ara lesz.
Nem több a fiú, soha utcai pornál.
Belőle hardtercink sára lesz.
Császár, tudod-e mi rohad Ku-ku-nornál?
Nem láttad az ifjút, aggot, ki holtában sem
alhat
És az esős, sötét eget, mely könnyet ont,
siralmat?

A FIATAL HADIASSZONY.

— Thu-fu. —

A virág magába semmise,
Törzsre vágják, védő lomblevélre,
S 'a nőnek, kinek a hadba férje, —
Jobb lett volna nem születnie.

Illatozva fénylett a narancs . . .
Fel se melegekhet házi ágyuk.
Alkonyattal még egymásra vágyunk,
S pitymalatkor megjön a parancs.

Most bolyangsz már messze partokon,
Sárga selymen, összegyűrve áll most,
Látom a násznépet még, az álmost
És sötétben néz rám a rokon.

Hajdan, hogy szülőim oldalán,
Éltem egymagamban, szomorú szűz.
Szürke és aranylő szomorúfűz.
Nem nézett így senki soha rám,